

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen
Karin Sundström
Utredare
08-5782 95 09
karin.sundstrom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2015-04-14

1 (9)

Dnr 2015/GAN 0057

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Samverkansavtal inom gymnasieskolan

Förslag till beslut

Utvecklingsförvaltningen föreslår att gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att:

1. För att skapa likvärdiga förutsättningar för alla Tyresös elever godkänns alla nationella idrottsutbildningar och särskilda varianter som godkänts av Skolverket utanför Stockholms län.

Utvecklingsförvaltningen

Britt-Marie Lundberg-Björk
Förvaltningschef

Karin Sundström
Utredare

Beskrivning av ärendet

Utbildningar i gymnasieskolan

Enligt skollagen kap 15 § 2 ska gymnasieskolan ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningar i gymnasieskolan består av 18 nationella program, som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Inom programmen finns inriktningar, särskilda varianter samt gymnasial lärlingsutbildning.

Utöver de nationella programmen finns riksrekryterande utbildningar, riksrekryterande yrkesutbildningar samt riksrekryterande spetsutbildning. Dessutom finns särskilda varianter, riksrekryterande idrottsutbildning samt nationellt godkända idrottsutbildningar. Därutöver finns försöksverksamhet med spetsutbildning. Dessa utbildningar regleras i skollagen och gymnasieförordningen. Utbildningarna godkänns av Skolverket och finns angivna på Skolverkets hemsida. Till riksrekryterande utbildningar kan alla i hela landet söka och konkurrera på lika villkor.

Till fristående gymnasieskolor kan elever i hela landet ansöka på lika villkor.

Mottagande i första hand på nationellt program avseende offentlig huvudman

I skollagen (2010:800) kap. 16 §§ 43-46 regleras mottagande i första hand på nationella program avseende offentlig huvudman.

Följande gäller för förstahandsmottagande:

- Behöriga sökande hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet
- Personliga förhållanden, särskilda skäl
- Elev hemmahörande i kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen (nationellt program eller nationell inriktning)
- En utbildning som det fattats beslut om riksrekrytering

Samverkansavtal

Enligt skollagen kap 15 § 30 ska varje kommun ansvara för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet. Kommunen kan erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett landsting enligt samverkansavtal med kommunen eller landstinget. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen. Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål.

I skollagen anges inte vad samverkansavtalet ska innehålla eller när det ska vara tecknat. I Sveriges kommuner och landstings (SKL) handbok för gymnasieantagning 2015-16 behandlas frågan om samverkansavtal. Ärenden i Skolväsendets överklagandenämnd visar att samverkansavtal bör föreligga cirka 2 månader före sista ansökningsdag som respektive kommun fasställt. Samverkansavtal bör tecknas för programmet som helhet. Man kan inte begränsa samverkansavtalet till att endast omfatta en av programmets inriktningar.¹

På gymnasieantagningens hemsida anges vilka samverkansavtal som Stockholms kommuner ingått.²

Idrottsutbildning

Det finns två varianter av idrottsutbildningar på gymnasial nivå: riksidrottsgymnasier (RIG) och nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU). Dessa riktar sig till elever som vill kombinera gymnasieutbildning med elitidrottsutbildning.

Riksidrottsgymnasier är riksrekryterande, det vill säga elever från hela landet kan söka till dem och bli förstahandsmottagna. De nationellt godkända idrottsutbildningarna är lokala/regionala.

¹ Handbok för gymnasieantagning 2015-2016 Gällande bestämmelser samt kommentarer om mottagande/antagning till gymnasieskolan, Sveriges Kommuner och Landsting

² <http://www.gyantagningen.se/ansokan-antagning/samverkansavtal-.html>

Utbildningarna har tydlig elitidrottskaraktär. Därför får endast riksidsrottsgymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar ge ämnet specialidrott.

Villkoren regleras i 5 kap. gymnasieförordningen (2010:2039).

Nationell idrottsutbildning

Gällande nationell idrottsutbildning görs ansökan för både uttagning i själva idrotten och det program på skolan vid vilket NIU-platsen anordnas. Det räcker inte med att bli uttagen till själva idrotten utan eleven ska även bli antagen till det nationella program, vid vilken NIU-platsen anordnas.

NIU i Stockholms län

Nationell godkända idrottsutbildningar finns vid ett antal skolor i Stockholms län. Ansökan ska göras för både uttagning i själva idrotten och det program på skolan vid vilket NIU-platsen anordnas. Det räcker inte med att bli uttagen till själva idrotten utan eleven ska även ha tillräcklig poäng för att kunna antas till nationella program, vid vilken NIU-platsen anordnas.

NIU vid fristående skolor

Det finns fristående gymnasieskolor som bedriver nationellt godkänd idrottsutbildning. Till dessa skolor blir eleverna förstahandsmottagna. Inackorderingsstillägg betalas i dessa fall av Centrala studiestödsnämnden (CSN). Enligt CSN:s hemsida betalas inte inackorderingsstillägg till elever som kommit in på NIU på en fristående skola om gymnasieprogrammet och inriktningen finns inom två timmars resa från hemorten.

NIU utanför Stockholms län (samverkansområdet)

Söker eleven en NIU-utbildning utanför samverkansområdet och blir antagen till idrottsdelen måste eleven sedan söka till gymnasieprogrammet och blir då andrahandsmottagen om gymnasieprogrammet och vald inriktning finns i samverkansområdet.

Att bli andrahandsmottagen innebär att eleven blir antagen om det finns platser kvar. Gymnasieskolan i den kommun man söker tar först emot de som söker som förstahandsmottagna, dvs. elever i den egna kommunen och eventuellt

samverkansområde samt elever vars kommuner skrivit avtal. Vid andrahandsmottagande konkurrerar eleven inte om platserna på utbildningen med sina betyg. Det finns alltså en risk att det inte finns några platser kvar.

För att eleven ska bli förstahandsmottagen krävs samverkansavtal för att uttagna NIU-elever utanför samverkansområdet ska tas emot i första hand på sökt studieväg. Enligt SKL:s handbok är det viktigt att kommunen, för de idrotter som saknar riksidsrottsgymnasier, tar ställning till om och var man vill erbjuda sina elever önskade idrottsutbildningar och tecknar samverkansavtal med dem i god tid.³

2011 tog SKL fram ett cirkulär om möjlighet att träffa samverkansavtal kring nationell godkänd idrottsutbildning.

SKL pekar på möjligheten att träffa samverkansavtal avseende elever som är antagna till nationell idrottsutbildning. SKL gör bedömningen att kommunen kan teckna särskilt samverkansavtal gällande den nationellt godkända idrottsutbildningen begränsat till elever som uttagits och rankats av sitt specialidrottsförbund. Bakgrunden är att skollagen anger att kommunen kan erbjuda utbildning som även anordnas utanför kommunen och NIU finns angiven som utbildning i gymnasieförordningen. Underlag och mall för särskilt samverkansavtal har tagits fram.⁴

Om eleven blir förstahandsmottagen förbinder sig hemkommunen att betala inackorderingstillägg. På gymnasieantagningens hemsida anges vilka samverkansavtal Stockholms kommuner ingått avseende nationella idrottsutbildningar.⁵

Kommuner i Stockholms län gör olika bedömningar. En del kommuner har skrivit flera samverkansavtal och några skriver inga. Andra godkänner

³ Se not 1

⁴ Cirkulär 11:22 Möjlighet att träffa samverkansavtal kring nationell godkänd idrottsutbildning, Sveriges Kommuner och Landsting

⁵ <http://www.gyantagningen.se/gymnasieprogrammen/programguide/ovriga-program/niu.html>

samverkansavtal för idrotter som inte finns i Stockholms län. Några skriver s.k. enskilda avtal.

Andra utbildningar

Utöver de 18 nationella programmen med inriktningar finns som nämnts ovan under rubriken *utbildningar i gymnasieskolan* andra olika utbildningar. Vissa är riksrekryterande dvs. elever i hela landet söker på lika villkor och andra är särskild variant. De olika idrottsutbildningarna beskrivs under rubriken ovan.

Riksrekryterande utbildningar och några exempel är:

- Riksrekryterande yrkesprogram, ex. finsnickeri båtbyggare, hantverk guldsmed och glasblåsare.
- Riksrekryterande särskild variant yrkesprogram, ex. marinbiologi och snöfordon.
- Riksrekryterande egna examensmål, ex. flygteknik och marinteknik
- Riksrekryterande utbildning estetisk spetsutbildning, ex. musik
- Riksrekryterande estetisk spetsutbildning och särskild variant, musik

Särskild variant och några exempel är:

- Särskild variant inom det estetiska området ex. musik, dans, bild, spelutveckling, waldorf
- Särskild variant inom högskoleförberedande program, hippologi och samsikt profil
- Särskild variant yrkesprogram, djur häst, vattenbruk

Avseende särskilda varianter som inte är riksrekryterande är det samma förutsättningar som för nationell idrottsutbildning. Hemkommunens elever och elever i samverkansområdet tas emot i första hand. För att elever utanför samverkansområdet ska bli förstahandsmottagna krävs ett samverkansavtal.

Tyresö kommun

Tyresö kommun har ingått samverkansavtal med alla Stockholms kommuner, Stockholms läns landsting och Håbo kommun. Det innebär att alla elever tas emot som förstahandssökande till alla nationella program samt vissa introduktionsprogram.

Alla nationella program och nästan alla inriktningar finns inom samverkansområdet. Samverkansavtal finns även med Södermanlands läns landsting att elever blir förstahandsmottagna till naturbruksprogrammet på Öknaskolan.

Nationell idrottsutbildning

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 25 april 2013 att förvaltningen ska godkänna ansökningar från elever till NIU-utbildningar utanför Stockholms län i de fall NIU-utbildningen inte finns i Stockholms län.

I dagsläget har Tyresö kommun 44 elever som går på en NIU-utbildning inom Stockholms län.

Elever som går gymnasieutbildning utanför Stockholms län

Totalt går 30 elever utanför Stockholms län. Två elever går en riksrekryterande idrottsutbildning och sju elever går en nationell idrottsutbildning (varav några är andrahandsmottagna). Övriga går huvudsakligen på utbildningar som är riksrekryterande och några går på fristående skolor. Några har särskilda skäl.

Vid en genomgång av sökande till gymnasieutbildning utanför länet inför höstterminen 2015 kan vi konstatera att fyra söker nationell idrottsutbildning. Två elever söker riksrekryterande idrottsutbildning. Sedan finns det ett tiotal elever som söker andra utbildningar. De flesta är riksrekryterande och några söker med särskilda skäl.

Förvaltningens bedömning

Uppdraget för Tyresö kommun är att erbjuda gymnasieutbildning för eleverna som är folkbokförda i Tyresö kommun. Enligt kommunplanen är visionen att det ska finnas ett brett utbud och en stor valfrihet i hela regionen. Tyresö kommun ingår i Stockholms läns gymnasierregion, vilket innebär att eleverna kan söka alla gymnasieutbildningar i länet och bli förstahandsmottagna. Alla nationella program erbjuds och nästan alla inriktningar.

Nationell idrottsutbildning

När det gäller nationell idrottsutbildningen så har det varit några fall i Tyresö kommun där en elev inte blivit antagen till NIU-utbildningen, där idrotten finns

inom samverkansområdet och därför velat söka sig utanför. Detta har framförallt gällt ishockey. Eleven blir då andrahandsmottagen på valt gymnasieprogram, eftersom Tyresö kommun, enligt gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens beslut, inte skriver avtal med kommuner som anordnar NIU-utbildning som redan finns i samverkansområdet.

Nationell idrottsutbildning är enligt lagstiftningen regional/lokal, men i verkligheten har det inte fungerat på det sättet. Det kan konstateras att idrottsförbunden har sina uttagningar till idrottsdelen tidigare än eleven söker genom sina betyg till gymnasiet. Detta gör att eleven får besked om att man blivit uttagen till en NIU-plats innan man får besked om att man kommit in på sökt gymnasieprogram. Detta gör det svårt att förstå för den enskilde eleven. Eleven kan då tro att han/hon kommer ha goda chanser att bli antagen, men eftersom inget avtal finns med aktuell kommun/skola, kommer eleven bara bli antagen ifall det finns platser kvar.

De avtal som Tyresö kommun ingått följer den mall som SKL tagit fram.

Om eleven blir mottagen till en gymnasieskola utanför samverkansområdet så betalar Tyresö kommun alltid programpengen och det särskilda tillägget för nationell idrottsutbildning. Om eleven blir andrahandsmottagen utgår inget inackorderingstillägg. Hittills kan konstateras att det innevarande läsår är sju elever som läser nationell idrottsutbildning utanför länet, varav ett par är andrahandsmottagna.

När det gäller lagidrotter kan man konstatera att varken fotboll eller ishockey har några riksidsrottsgymnasier. Inom Stockholms län finns nationell idrottsutbildning för ishockey på fem gymnasieskolor (varav en avser flickor). Det har visat sig svårt för alla i Stockholms län som vill satsa på ishockey på elitnivå att få plats på nationell idrottsutbildning i länet.

Andra utbildningar

För andra utbildningar som inte har idrottsinriktning utöver de nationella programmen och inriktningar så har regeringen i skollagen och gymnasieförordningen angett de utbildningar som finns och Skolverket beslutar och godkänner dessa. En beskrivning av dessa redovisas under rubriken *andra*

utbildningar ovan. Flera är riksrekryterande och har bedömts utifrån ett nationellt perspektiv. Det finns särskilda varianter som inte är riksrekryterande, men beslutas av Skolverket. Det finns möjlighet att skriva samverkansavtal för särskilda varianter.

När det gäller olika profiler och lokala varianter är det inget som finns definierat i lagstiftningen eller i beslut som tas av Skolverket.